

Recunoașterea relevanței, eforturilor angajate și calității serviciilor sociale construite și susținute de organizații neguvernamentale

Într-o realitate constantă a României în care sărăcia și excluziunea socială afectează peste 40% din populație (Eurostat, 2014), organizațiile neguvernamentale au ajuns să devină o parte crucială în implementarea a ceea ce s-ar fi dorit a fi o politică publică coerentă în domeniul social.

Din păcate, într-un sistem aflat în continuă reformă și ajustare, organizațiile neguvernamentale au avut în permanență presiunea identificării de resurse care să sprijine persoanele în situație de vulnerabilitate, să asigure o continuitate a acestui suport pentru a crește șansele de îmbunătățire a vieții acestor persoane, să le capaciteze pentru a trece din starea de asistat în starea de persoană activă.

În paralel, organizațiile neguvernamentale au investit constant energie în determinarea decidenților de a restructura sistemul de servicii sociale: de promovare a unor politici publice care să aibă în centru beneficiarul și nevoile acestuia, de facilitare a accesului la servicii în zone și către categorii de persoane pentru care sistemul public nu a reușit de-a lungul timpului să asigure minimul de asistență necesară.

Faptul că aproape jumătate din furnizorii acreditați de servicii sociale din România sunt organizații neguvernamentale reprezintă mai degrabă o reflectare a nevoilor ce trebuie adresate la nivelul comunităților. Nicidecum însă, nu degreveză statul de obligația de a asigura disponibilitatea și accesul la serviciile de bază, prin recalibrarea eficientă a structurilor instituționale, a resursele financiare disponibile.

Serviciile sociale furnizate de organizații neguvernamentale reprezintă o intervenție pe cât de complexă (servind beneficiarii pe mai multe dimensiuni în paralel), pe atât de profundă (servind un număr mai restrâns de beneficiari decât o instituție publică, organizațiile își adaptează mult mai ușor serviciile pentru a răspunde cât mai atent nevoilor persoanelor vulnerabile).

Răspunzătoare în primul rând în fața comunității pe care o servesc și abia în al doilea rând în fața proceduralizărilor specifice sistemelor sociale centralizate, ONG-urile sunt într-un proces constant de dezvoltare de standarde de furnizare a serviciilor. De multe ori, puși în fața nevoilor crescânde ale grupurilor vulnerabile, se transformă într-un agent al schimbării felului în care chiar și instituțiile publice prestează serviciile sociale.

Printr-o alocare financiară consistentă în cadrul Fondului ONG pentru furnizare de servicii sociale de bază (9,6 mln euro) și pentru aspecte ce țin de justiția socială (4,5 mln euro) s-a urmărit consolidarea de capacitate în rândul organizațiilor neguvernamentale, eficientizarea serviciilor acestora, crearea de servicii noi, extinderea și profesionalizarea celor existente, dezvoltarea de relații partenoriale sustenabile.

Diversitatea serviciilor furnizate (i.e. peste 150 servicii sociale și de bază au fost furnizate doar în anul 2015), dezvoltarea de metodologii de intervenție adaptate nevoii directe și care să permită complementaritatea sprijinului disponibil, calitatea serviciilor, implicarea directă a beneficiarilor în evaluarea acestor servicii, schimbările de atitudine sunt câteva dintre rezultatele identificabile în comunitățile în care organizațiile neguvernamentale finanțate au intervenit direct.

În februarie 2016, Guvernul României publică Pachetul național anti-sărăcie, cu măsuri specifice de intervenție adresând toate categoriile de vârstă și în special copiii. O analiza a obiectivelor și metodelor de intervenție relevă faptul că aproximativ 160 dintre proiectele finanțate prin Fondul ONG sunt relevante pentru 27 dintre aceste măsuri (i.e. 57% din pachet).

Intenția declarată a Guvernului României de a extinde la nivel național astfel de măsuri și servicii este o nouă dovadă a eficienței ONG-urilor domeniul social, aproape un sfert dintre organizațiile neguvernamentale active din România. Cu toate acestea, deschiderea guvernamentală de a prelua modelele testate de ONG-uri reprezintă de asemenea un test: poate sistemul public de asistență socială să integreze cu succes măsurile prin care ONG-urile își servesc comunitatea? Ar trebui ca metodele utilizate de ONG-uri să fie preluate de instituțiile publice, furnizoare de asistență socială sau ar trebui mai degrabă ca bugetul public de asistență socială să fie subcontractat în proporție din ce în ce mai mare către ONG-uri?

Structura schematică a contribuției proiectelor finanțate în cadrul Fondului ONG în definirea pachetului de măsuri guvernamental este prezentată în cele ce urmează.